

ВОДЗІНСЬКА О. І., ВОРОНА Н. Б.

Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

ДЕКОРУВАННЯ ЖІНОЧОГО ДЖИНСОВОГО ОДЯГУ В ТЕХНІЦІ РУЧНОГО РОЗПИСУ НА ОСНОВІ ПЕТРИКІВСЬКИХ МОТИВІВ

Метою дослідження є розробка дизайну рисунків для декорування колекції жіночого джинсового одягу ручним розписом на основі творчого джерела – сучасних петриківських мальовок.

Методи дослідження. Застосовано комплексний підхід; методи системно-структурного та морфологічного аналізу вихідного об'єкту дослідження – сучасних петриківських мальовок – з подальшим синтезом на основі отриманих даних для розробки класифікації мальовок та створення дизайну рисунку для оздоблення джинсових виробів; метод ескізування для відображення петриківських мальовок та моделей колекції.

Результати і висновки дослідження. В результаті аналізу різноманіття та особливостей технології виконання петриківського розпису розроблено класифікацію петриківських мальовок за різними ознаками. На основі творчого джерела – сучасних петриківських мальовок – створено колаж джерела натхнення «Сучасна петриківка», який відображає композиційні особливості сучасних петриківських мальовок та їх кольорову гаму. Розроблено ескізи та створено актуальну колекцію жіночого джинсового одягу, яка складається з чотирьох виробів верхнього асортименту: штани, куртка, спідниця та напівкомбінезон. Усі вироби оздоблено петриківськими мальовками, виконаними у техніці ручного розпису акриловими фарбами. Рисунки мальовок виконано у монохромному зображенні білим відтінком фарби на фоні синьої джинсової тканини для надання виробам сучасного акценту, а також світло-блакитним відтінком для можливості відображення перехідного мазка.

Наукова новизна. В роботі вперше запропоновано багаторівневу класифікацію петриківських мальовок в залежності від різних ознак, розроблену на фасетній основі: за типом мазка, за композиційними елементами, за орнаментальними композиціями та за кольоровою гамою.

Практична значимість отриманих результатів. Розроблено художньо-проектні та конструкторсько-технологічні рішення моделей колекції жіночого джинсового одягу з оздобленням. Результати роботи впроваджено у технологічний процес швейного підприємства малої потужності ПП «ВЕНСОН» (м. Київ).

Ключові слова: дизайн-проектування, ручний розпис, петриківські мальовки, класифікація мальовок, колекція одягу, джинсові вироби, декорування.

DECORATING WOMEN'S JEANS IN TECHNOLOGY HAND PAINTING ON THE BASIS OF PETRIKIVKA'S MOTIVATIONS

OKSANA VODZINSKA, NADIYA VORONA

Kyiv National University of Technologies and Design, Ukraine

Purpose of the study is to develop a design for decorating a collection of women's denim clothes by hand painting based on a creative source - modern Petrykivka drawings.

Methodology. An integrated approach has been applied; methods of system-structural and morphological analysis of the original object of study - modern Petrykivka drawings - with further synthesis based on the obtained data to develop a classification of drawings and create a drawing design for finishing products; sketching method for depicting Petrykivka paintings and collection models.

Results and conclusions. As a result of the analysis of the variety and peculiarities of the technology of Petrykivka painting, the classification of Petrykivka drawings according to different features has been developed. Based on the creative source – modern Petrykivka paintings – a collage of the source of inspiration «Modern Petrykivka» was created, which reflects the compositional features of modern Petrykivka paintings and their colors. Sketches have been developed and an up-to-date collection of women's denim clothing has been created, which consists of four outerwear products: pants, jacket, skirt and jumpsuit. All products are decorated with Petrykivka paintings, made in the technique of hand painting with acrylic paints. The drawings are made in a monochrome image: a white shade of paint on a background of blue denim to give products a modern accent; light blue shade to be able to display the transition stroke.

Scientific novelty. The multilevel classification of Petrykivka drawings according to different features, developed on a facet basis, has been first offered in the work: by type of brushstroke, by compositional elements, by ornamental compositions and by color scale.

Practical value purpose. Art-design and design-technological solutions of models of women's denim clothing collection with decoration have been developed. The results of the work were implemented in the technological process of the low-capacity sewing private enterprise «VENSON» (Kyiv).

Keywords: design, hand painting, Petrykivka paintings, classification of drawings, clothing collection, denim products, decorating clothes.

Вступ. Петриківський орнамент є художньою візитівкою сучасної України. Це старовинне українське декоративно-орнаментальне ужиткове мистецтво для оздоблення інтер'єру, посуду, одягу, предметів побуту тощо, а також сучасний живопис, який наразі активно розвивається. Рослинні візерунки петриківки були використані для дизайну банківських кредитних карток, оформлення поштових марок, монет, застосовані у монументальному мистецтві та сучасному дизайні. З 2013 року петриківський розпис включено до списку культурної нематеріальної спадщини ЮНЕСКО, що свідчить про його актуальність та вагомість у розвитку сучасної української культури.

Індустрія моди відноситься до однієї із сфер бізнесу, яка постійно та активно розвивається. Конкурентна боротьба за споживача спонукає виробників галузі до постійної розробки нових моделей в процесі виробництва одягу, втілення креативних ідей з метою надання виробам індивідуальності та неповторності.

Під впливом подій Революції Гідності 2014 року відбулась популяризація української культури в світі, що в свою чергу сформувало моду на український етнічний тренд у сучасному гардеробі. Відомі дизайнери світу та будинки моди, такі як Dolce&Gabbana, Jean-Paul Gaultier, John Galiano, Gucci, Valentino, італійський бренд Sportmax неодноразово та з успіхом працювали з українськими мотивами в одязі. Українські дизайнери також звернулись до тематики етності-лю у своїх колекціях, в тому числі до моти-

вів петриківки. Так дизайнерка Ірина Діль відобразила петриківські малюнки через принти тканин та вишивку у своїй колекції одягу, яка була представлена на Ukrainian Fashion Week у 2015 році. Всесвітньо відомі дизайнери Людмила Буцинська у колекції «Петриківська чепурушка» в стилі етно-модерн та Тетяна Щурова у своїх творчих роботах застосували петриківські елементи через технології машинної вишивки. Таким чином, використання декоративних мотивів петриківки при проектуванні та виготовленні жіночого одягу наразі є досить актуальним. Застосування такого оздоблення сприятиме наданню особливої автентичності сучасному одягу, підвищенню його конкурентоздатності.

Метою дослідження є розробка дизайну рисунків для декорування колекції жіночого джинсового одягу ручним розписом на основі творчого джерела – сучасних петриківських малюнків.

Відповідно до мети сформульовано наступні завдання дослідження:

- систематизація петриківських малюнків за різними ознаками;
- створення дизайну рисунків для декорування виробів у техніці ручного розпису;
- проектування художньо-композиційних рішень моделей колекції із джинсової тканини з оздобленням ручним розписом та їх виготовлення.

Постановка завдання. До історії петриківки та її традицій звертається чимало

українських науковців. У статті [3] досліджено історію розвитку та художню специфіку петриківського розпису, як багатоаспектного явища традиційного української культури. Представлено його художні особливості та сучасний стан розвитку.

Автором [4] запропоновано поняття постпетриківка як новітнього, сучасного мистецтва, що ґрунтується на досягненнях традиційного петриківського розпису, чим підтверджується актуальність петриківки сьогодні.

У [5] розглянуто традиції петриківки та етнічні мотиви у сучасному українському костюмі, а також проведено мистецькі паралелі між українською вишивкою гладдю в одязі та петриківським розписом. Відмічено, що сучасні дизайнери України охоче створюють зразки професійних і аматорських моделей одягу в етнічному стилі, використовуючи декоративні мотиви у стилістиці петриківського розпису.

Дослідниками [6] надано пропозиції щодо розширення меж у дизайні одягу через засвоєння традиційної орнаментики петриківки та розробку нових професійних технологій перенесення орнаментального мистецтва у одяг. Авторами [7] запропоновано використання технології вишивки сутажною тасьмою для створення оздоблення на основі петриківських мотивів при виготовленні пальто жіночих.

Відображення петриківської малювки на тканині чи одязі можливе за рахунок в тому числі розпису матеріалу у техніці ручного нанесення. Широке застосування та актуальність ручного розпису по тканині та виробів підтверджено у роботах [8, 151-179, 9, 10].

Розробці авторського текстилю при проектуванні одягу присвячені роботи [11-15].

Авторами [16] розглянуто варіанти оздоблення джинсового жіночого одягу та запропоновано загальну класифікацію таких видів оздоблення за способом отримання, в яку, в тому числі, включено ручний розпис фарбами по тканині. У роботі [17] в цілому для тканин та виробів систематизовано способи їх оздоблення, серед яких виділено вільний розпис, до якого відносять петриківський.

Таким чином, проведений аналіз літературних джерел свідчить про те, що проблемою декорування тканин та одягу

займається чимало дослідників, проте питання оздоблення виробів ручним розписом на основі мотивів петриківки потребує подальших досліджень.

Методи дослідження. В процесі виконання роботи використано принципи комплексного підходу для проведення системного аналізу творчого джерела – сучасних петриківських малювок. На основі методу синтезу отриманих даних проведено систематизацію петриківських малювок, розроблено їх класифікацію та створено дизайн рисунку для оздоблення джинсових виробів. Застосовано метод ескізування для відображення петриківських малювок та моделей виробів.

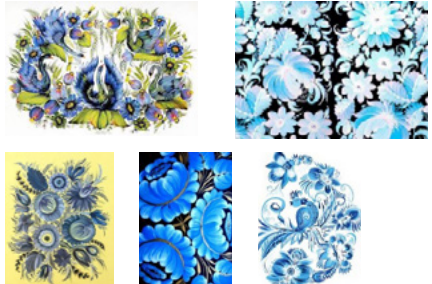
Результати дослідження і обговорення. Особливістю петриківського розпису є наявність характерних ознак, які роблять його впізнаваним. Наприклад, усі квіти є фантастичними, тобто в природі немає точних їх аналогів. Емблемами розпису стали цибулька, квітка-кучерявка та петушиння, які відсутні у інших декоративних розписах [2]. Особливими є також типи мазків, які використовуються [1, 18]. Усі ці характерні ознаки композицій петриківки та їх значна різноманітність дозволяють зробити спробу їх загальної класифікації (табл. 1). Запропонована класифікація розроблена на фасетній основі, тобто ознаки незалежні одна від одної.

Петриківські малювки вирізняються:

- за типом мазка: гребінчик, зернятко, криве зернятко, горішок, перехідний мазок;
- за композиційними елементами: рослини або їх частини (ягода, квітка, листя, колосок, цибулька, петушиння тощо), тварини (птахи (павич, фазан, лебідь, зозуля, півень), звірі (вовк, олень, кінь тощо), риби, дуже рідко – людина);
- за орнаментальними композиціями: бігунець, квітка, букет, вазон, дерево, килим, вісімка;
- за кольоровою гамою: класичні (в традиційних яскравих кольорах петриківки) та сучасні (в пастельних та монохромних відтінках).

Таблиця 1 – Класифікація петриківських мальовок

Петриківські мальовки		
1	2	
Зображення та назва		
За типом мазків	 <p>Гребінчик Зернятко Криве зернятко Горішок Перехідний мазок</p>	
Зображення та назва		
За композиційними елементами	<p style="text-align: center;">Рослини та їх частини</p> <p>Ягоди Квітка Листя</p> <p>Колосок Цибулька Петушиння</p>	<p style="text-align: center;">Тварини</p> <p>Птахи Звірі</p> <p>Риби Людина</p>
	Зображення та назва	
За орнаментальними композиціями	 <p>Бігунець Квітка Букет Вазон</p> <p>Дерево Килим Вісімка</p>	
Зображення та назва		
За кольоровою гамою	Класичні (в традиційних яскравих кольорах)	Сучасні (в пастельних та монохромних відтінках)
		

Початковим та головним етапом процесу проєктування колекції виробів є визначення творчої концепції, яка формує основну ідею колекції, створює емоційну складову та надає естетичного характеру виробу. Саме суть творчої концепції впливає на цілісність художнього образу, його гармонійне сприйняття. Джерелом творчого натхнення при розробці колекції стали петриківські мальовки відомої майстрині Катерини

Криволап, яка живе та творить у Канаді. Праці художниці вирізняються легкістю, тонкими та чистими лініями, м'яко-пастельними відтінками [19]. На основі робіт мисткині створено колаж «Сучасна петриківка», який висвітлює кольорову гаму та особливості джерела натхнення (рис. 1). Окремі ознаки сучасних мальовок К. Криволап стали основою для розробки дизайну рисунку для декорування виробів майбутньої колекції.

Рисунок 1 – Колаж джерела натхнення «Сучасна петриківка»

Метою кожного товару, який розробляється, є його конкурентоздатність. Тому першочерговою задачею в процесі проєктування колекції є визначення групи споживачів та формування вимог до виробів (антропометричних, морфологічних, фізіологічних, психологічних та соціально-демографічних), які мають забезпечити

високий попит на продукцію. Реалії нашого часу, пов'язані з карантинними обмеженнями, спричиненими розповсюдженням вірусу COVID-19, призвели до переоцінки споживчих потреб населення та зміни попиту на певні групи товарів. Наразі зростає популярність саме одягу повсякденного призначення у стилі casual для активного

способу життя, найкомфортнішого та найбільш універсального, яким також можна користуватись як домашнім. До таких виробів відноситься джинсовий одяг. За даними рейтингу «Топ українських виробників товарів на кожен день», який був складений онлайн-медіа MC.today у березні 2021 року, перші позиції серед найбільш популярних вітчизняних компаній по виготовленню одягу для щоденного використання зайняли виробники продукції з деніму [20]. Згідно дослідження [21], джинси входять до видів одягу, які користуються найбільшим попитом серед жінок та чоловіків.

В модному сезоні зима 2021/2022 багато будинків моди та відомих дизайнерів, таких як Celine, Balenciaga, Cristian Dior, Norma Kamali, RTW, Alexander McQueen, Hermes, Christian Dior представили у своїх колекціях широкий асортимент виробів з деніму: штани, куртки, спідниці, кюлоти, сарафани, плащі та хіт сезону – джинсові комбінезони [22]. Дизайнери створили також образи в стилі Total Denim, що підтверджує актуальність джинсових виробів для споживачів, особливо молодіжної групи. У гардеробі кожної молодої людини є хоча б одна річ із деніму. Тому колекція виробів, що проєктується, буде призначена для жінок молодшої вікової групи.

Для проєктування одягу обрано групу споживачів з наступними характеристиками: молоді жінки, що проживають у великих

містах та мегаполісах, творчі, емоційні натури, відкриті до нових вражень, добре сприймають оригінальність виробів, орієнтовані на товари з українською національною автентичністю, вільні у самопрояві, ведуть активний спосіб життя, мають творчу професію, платоспроможний шар населення, відрізняється схильністю до покупок оригінальних речей, виконаних з певною символікою, певного бренду. Особистості, які мають високу психологічну та соціальну активність, високу працездатність та енергійність, постійний пошук нових вражень. В одязі віддають перевагу повсякденному стилю, полюбують джинсовий кастомізований одяг. Це може бути в тому числі студентство, яке має певний рівень доходу, характеризується оптимістичними поглядами на майбутнє, цінує українську національну культуру та підтримує її.

За результатами допроєкних досліджень розроблено дизайн мальовок для оздоблення виробів з використанням білого та світло-блакитного відтінків (рис. 2). Для виконання рисунку обрано акрилові фарби на водній основі, які дозволяють застосувати спеціальну техніку нанесення фарби з використанням перехідного мазка та створенням тонких ліній у композиції. Світло-блакитний колір застосовано для досягнення більш чіткого зображення мальовки та відображення перехідного мазка.

Рисунок 2 – Дизайн мальовок для оздоблення джинсових виробів

Джинсові вироби відносяться до таких, які серед загального різноманіття фасонів та стилів мають моделі, що характеризуються «сталюю» класичністю. До класичних або базових моделей із деніму можна віднести джинси прямого силуету із високою лінією талії, кокеткою та типовим розміщенням кишень, класичного типу джинсову куртку з пришивним поясом і нагрудними кишнями,

пряму спідницю з накладними кишнями. Оригінальний рисунок оздоблення вдало буде поєднуватись саме з класичними моделями виробів, які характеризуються простотою конструкції та силуету. Запропонована колекція складається із чотирьох виробів широкого асортиментного ряду: спідниця, штани, куртка без підкладки та комбінезон-шорти (рис. 3, 4).

Рисунок 3 – Ескізи моделей колекції «Сучасна петриківка»

Рисунок 4 – Фотозображення виробів колекції

Висновки. Підтверджена можливість використання мотивів народної орнаментики петриківки у декоруванні сучасного жіночого

одягу за рахунок застосування техніки ручного розпису. В результаті аналізу особливостей технології виконання петриківського

розпису щодо типів мазків, різноманіття композиційних елементів і орнаментальних композицій, а також кольорової гами розроблено класифікацію петриківських мальовок за цими ознаками. На основі творчого джерела створено ескізи сучасних петриківських мальовок у монохромному виконанні. Спроектовано та виготовлено колекцію верхнього жіночого джинсового одягу, моделі якої оздоблено петриківськими мальовками, виконаними у техніці ручного розпису по тканині акриловими фарбами. Усі технологічні прийоми і методи, вико-

ристані у роботі, розглянуто з точки зору сучасних модних тенденцій та новітніх досягнень у дизайні та виробництві одягу. Саме завдяки постійному пошуку найбільш вдалого поєднання якостей матеріалів та можливостей вивчених технік петриківського розпису творча оригінальна ідея втілилась у прикладних виробках колекції. Перспективи подальших досліджень полягають у виявленні можливості застосування оздоблення на основі петриківських мотивів для виробів інших асортиментів з метою створення якісного конкурентоздатного одягу.

Література

1. Гарькава Т. Петриківський декоративний розпис: підручник. За наук. ред. проф. Антоновича Є. А. Дніпро : ЛІРА, 2017. 220 с.
2. Всесвітньо невідома петриківка: веб-сайт. URL: <https://ukrainer.net/petrykivka/>
3. Гріневич Ю. Ф. Петриківський розпис від витоків до сьогодення. Мистецька освіта: методологія, теорія, практика: збірник наукових пр. Вип. 1. Київська держ. акад. декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука. Київ: ТОВ «Юрка Любченка». 2019. С. 299-304. URL: <https://kdidpamid.edu.ua/academy/wp-content/uploads/2021/02/zbirnyk-naukovykh-pracz-14.01.2020.pdf>
4. Завершинський В. В. Постпетриківка: стильова еволюція традиційного розпису в авторській інтерпретації Олександра Опарія. Історія мистецтва. Харків, 2017. № 6. С. 30-36. URL: <https://www.visnik.org/pdf/v2017-06-05-zavershinsky.pdf>
5. Білей Є. М., Кокоріна Г. В., Кудрявцева Н. І. Традиції Петриківського розпису та етнічні мотиви в сучасному українському костюмі. Наукові розробки молоді на сучасному етапі : тези доповідей XVI Всеукр. наук. конф. молодих вчених та студентів (м. Київ, 27-28 квіт. 2017 р.). Київ, КНУТД, 2017. Т. 1 : Сучасні матеріали і технології виробництва виробів широкого вжитку та спеціального призначення. С. 380-381. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/9195>
6. Bezpalko S. Регіональний орнамент у дизайні одягу. Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство». Київ, 2014. № 30. С. 11-18. URL: <https://doi.org/10.31866/2410-1176.30.2014.159814>
7. Ткачук І. А., Ключнікова Е., Водзінська О. І. Дизайн-проекування моделі пальто жіночого з декоруванням сутажною тасьмою у стилі петриківського розпису. Наукові розробки молоді на сучасному етапі : тези доповідей XVIII Всеукр. наук. конф. молодих вчених та студентів (м. Київ,

References

1. Harkava, T. (2017) Petrykivskiyi dekoratyvnyi rozpys: pidruchnyk. Za nauk. red. prof. Antonovycha Ye. A. [Petrykivka decorative painting: textbook]. Dnipro: LIRA. [in Ukrainian].
2. Vsesvitno nevidoma petrykivka [The world unknown Petrykivka] : URL: <https://ukrainer.net/petrykivka/>
3. Hrinevych, Yu. F. (2019) Petrykivskiyi rozpys vid vytokiv do sohodennia [Petrykivka painting from its origins to the present]. Mystetska osvita: metodolohiia, teoriia, praktyka: zbirnyk naukovykh pr. V. 1. Kyivska derzh. akad. dekoratyvno-prykladnoho mystetstva i dyzainu im. M. Boichuka. Kyiv. TOV «Iurka Liubchenka». 299-304. URL: <https://kdidpamid.edu.ua/academy/wp-content/uploads/2021/02/zbirnyk-naukovykh-pracz-14.01.2020.pdf> [in Ukrainian].
4. Zavershynskiy, V. V. (2017) Postpetrykivka: stylova evoliutsiia tradytsiinoho rozpysu v avtorskii iterpretatsii Oleksandra Opariia [Postpetrikovka: stylistic evolution of traditional painting in the author's interpretation of Alexander Opariy]. Istoriiia mystetstva – History of art. Kharkiv. 6. 30-36. URL: <https://www.visnik.org/pdf/v2017-06-05-zavershinsky.pdf> [in Ukrainian].
5. Bilei, Ye. M., Kokorina, H. V., Kudriavtseva, N. I. (2017) Tradytsii Petrykivskoho rozpysu ta etnichni motyvy v suchasnomu ukrainskomu kostiumi [Traditions of Petrykivka painting and ethnic motifs in modern Ukrainian costume]. Naukovi rozrobky molodi na suchasnomu etapi : tezy dopovidei XVI Vseukr. nauk. konf. molodykh vchenykh ta studentiv (Kyiv, 27-28 kvit. 2017 r.). KNUITD. T. 1 : Suchasni materialy i tekhnolohii vyrobnytstva vyrobiv shyrokoho vzhytku ta spetsialnoho pryznachennia. 380-381. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/9195>. [in Ukrainian].
6. Bezpalko, S. (2014) Rehionalnyi ornament u dyzaini odiahu [Regional ornament in clothing design]. Visnyk KNUKIM. Seria «Mystetstvoznnavstvo» – Bulletin of KNUKIM. Art History Series. Kyiv. 30. 11-18. URL: <https://doi.org/10.31866/2410-1176.30.2014.159814>. [in Ukrainian].
7. Tkachuk, I. A., Kliushnikova, E., Vodzinska, O. I. (2019) Dyzain-proektuvannia modeli palto

- 18-19 квіт. 2019 р.). Київ, КНУТД, 2019. Т. 1 : Сучасні матеріали і технології виробництва виробів широкого вжитку та спеціального призначення. С. 72-73. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/13691>
8. Березненко С. М., Водзінська О. І., Білоцька Л. Б., Донченко С. В. Технології волого-теплого оброблення, клейових, зварних з'єднувань та хімізації у швейній галузі : навч. посіб. Київ : КНУТД, 2020. 300 с.
9. Пашкевич К. Л., Цзянсінь Лю, Вінтоняк І. М. Особливості дизайн-проекування колекцій одягу з використанням оздоблення тканин. Легка промисловість. Київ, 2018. № 4. С. 24-30. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/14998>
10. Журавльова Т. С., Мельник О. В., Васильєва І. В. Удосконалення дизайн-проекування колекції жіночого одягу з використанням техніки розпису по тканині. Наукові розробки молоді на сучасному етапі : тези доповідей XVII Всеукр. наук. конф. молодих вчених та студентів (м. Київ, 26-27 квіт. 2018 р.). Київ, КНУТД, 2018. Т. 1 : Сучасні матеріали і технології виробництва виробів широкого вжитку та спеціального призначення. С. 185-186. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/11368>
11. Водзинская О. И., Кисленко К. Д. Произведения искусства и живописи как творческий источник в дизайн-проектировании промышленной коллекции одежды. Вісник Хмельницького національного університету. Серія : Технічні науки. Хмельницький, 2018. № 5 (265). – С. 234-241. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/11949>
12. Ковалевська М. Авторський дизайн текстилю в сучасному одязі. Легка промисловість. Київ, 2011. № 2. С. 36. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/4239>
13. Остапенко Н. В., Верба С. В., Луцкер Т. В., Антонюженко А. Ю., Авраменко Т. В. Дизайн-розробка колекції жіночого одягу з використанням авторських принтів. Art and Design. Київ, 2018. № 1 (01). С. 114-124. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/9611>
14. Колосніченко М. В., Пшінка Н. М., Пашкевич К. Л., Остапенко Н. В. Авторські принти в дизайні хустково-шарфових виробів. Art and Design. 2019. № 2 (06). С. 74-86. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/14675>
15. Melnyk, L., Kyzymcchuk, O., Arabuli, S. Applique as a means for men's knitwear decoration. Textile Science and Economy : proceedings of 12th International Scientific-professional conference (Zrenjanin, Republic of Serbia, 10th December 2021). Zrenjanin : Technical faculty "Mihajlo Pupin", University of Novi Sad, 2021. P. 139-144. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/13691>
- zhinochoho z dekoruvanniam sutazhnoiu tasmoiu u styli petrykivskoho rozpysu [Design of a women's coat model decorated with a soutache ribbon in the style of Petrykivka painting]. Naukovi rozrobky molodi na suchasnomu etapi : tezy dopovidei XVIII Vseukr. nauk. konf. molodykh vchenykh ta studentiv (Kyiv, 18-19 kvit. 2019 r.). KNUVD. T. 1 : Suchasni materialy i tekhnolohii vyrobnytstva vyrobiv shyrokooho vzhytku ta spetsialnoho pryznachennia. 72-73. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/13691> [in Ukrainian].
8. Bereznenko, S. M., Vodzinska, O. I., Bilotska, L. B., Donchenko, S. V. (2020) Tekhnolohii volohoteplovooho obroblennia, kleiovykh, zvarnykh z'iednuvan ta khimizatsii u shveinii haluzi [Technologies of wet-heat treatment, adhesive, welded joints and chemicalization in the garment industry]. Kyiv. KNUVD. [in Ukrainian].
9. Pashkevych, K. L., Tsziansin, Liu, Vintoniak, I. M. (2018) Osoblyvosti dyzain-proektuvannia kolektsii odiahu z vykorystanniam ozdoblennia tkanyn [Features of design of clothes collections with use of fabrics furnish]. Lehka promyslovist – Light industry. Kyiv, 4. 24-30. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/14998> [in Ukrainian].
10. Zhuravlova, T. S., Melnyk, O. V., Vasylieva, I. V. (2018) Udoskonalennia dyzain-proektuvannia kolektsii zhinochoho odiahu z vykorystanniam tekhniky rozpysu po tkanyni [Improving the design of a collection of women's clothing using the technique of painting on fabric]. Naukovi rozrobky molodi na suchasnomu etapi : tezy dopovidei XVII Vseukr. nauk. konf. molodykh vchenykh ta studentiv (Kyiv, 26-27 kvit. 2018). Kyiv, KNUVD. T. 1 : Suchasni materialy i tekhnolohii vyrobnytstva vyrobiv shyrokooho vzhytku ta spetsialnoho pryznachennia. 185-186. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/11368> [in Ukrainian].
11. Vodzinskaya, O. I., Kislenco, K. D. (2018) Proizvedeniya iskusstva i zhivopisi kak tvorcheskiy istochnik v dizayn-proektirovanii promyshlennoy kolleksii odezhdyi [Art and paintingin works as a creative source in the design of the industrial clothes collection]. Vlsnik Hmelnitskogo natslionalnogo unlvrsitetu. Serlya : Tehnlchnl nauki. – Bulletin of Khmelnytsky National University. Series: Technical Sciences. Hmelnitskiy, 5 (265). 234-241. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/11949> [in Russian].
12. Kovalevska, M. (2011) Avtorskyi dyzain tekstyliu v suchasnomu odiazi [Author's design of textiles in modern clothes]. Lehka promyslovist – Light industry. Kyiv, 2. 36. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/4239> [in Ukrainian].
13. Ostapenko, N. V., Verba, S. V., Lutsker, T. V., Antoniuuzhenko, A. Yu., Avramenko, T. V. (2018). Dyzaian-rozrobka kolektsii zhinochoho odiahu z vykorystanniam avtorskykh pryntiv [Design and development of women's clothing collection using author's prints]. Art and Design. Kyiv, 1(01). 114-124. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/9611> [in Ukrainian].

edu.ua/handle/123456789/19171

16. Мельникова Ю. Г., Лиховид К. О., Барковська Т. О. Систематизація оздоблення молодіжного жіночого одягу з джинсових тканин. Технології та дизайн. Київ, 2018. № 2 (27). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/td_2018_2_3.
17. Лазарчук М. А., Кулакова М. О., Хиневич Р. В. Розробка класифікації різновидів плоского оздоблення одягу та текстильних виробів. Наукові розробки молоді на сучасному етапі : тези доповідей XVII Всеукр. наук. конф. молодих вчених та студентів (м. Київ, 26-27 квіт. 2018 р.). Київ, КНУТД, 2018. Т. 1 : Сучасні матеріали і технології виробництва виробів широкого вжитку та спеціального призначення. С. 119-120. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/11194>
18. Яковлева В. А., Вовченко О. О. Технологія петриківського розпису: сучасні тенденції: навчально-методичний посібник. Кривий Ріг : ЗВО «КДПУ», 2019. 70 с.
19. Українки: веб-сайт. URL: <https://ukrainky.com.ua/horosha-ideya-proyekt-z-kartyn-ukrayinskykh-hudozhnykiv-yaki-mozhna-rozpysuvaty-vlasnoruch/>
20. Топ-50 українських виробників. Результати рейтингу найулюбленіших брендів : веб-сайт. URL: <https://mc.today/rejting-ukrayinskih-virobnikiv-50-najulyublenishih-brendiv-yaki-stvoryuyut-kruti-rechi-na-kozhen-den/>
21. Полковниченко С. О., Коровінченко М. С. Оцінка сучасного стану розвитку ринку одягу в Україні. Ефективна економіка. Чернігів. 2021. № 6. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2021/87.pdf
22. Trendy-u. Модные джинсы и джинсовая одежда осень-зима 2021-2022 : веб-сайт. URL: <https://trendy-u.com/modnye-tendencii/jensy-platya-kurtki-yubki-osen-zima-2021-2022/>

14. Kolosnichenko, M. V., Pshinka, N. M., Pashkevych, K. L., Ostapenko, N. V. (2019) Avtorski prynty v dyzaini khustkovo-sharfovyykh vyrobiv [Author's prints in the design of scarves]. Art and Design. 2 (06). 74-86. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/14675> [in Ukrainian].
15. Melnyk, L., Kyzymcchuk, O., Arabuli, S. Applique as a means for men's knitwear decoration. Textile Science and Economy : proceedings of 12th International Scientific-professional conference (Zrenjanin, Republic of Serbia, 10th December 2021). Zrenjanin : Technical faculty "Mihajlo Pupin", University of Novi Sad, 2021. P. 139-144. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/19171> [in English]
16. Melnykova, Yu. H., Lykhovyd, K. O., Barkovska, T. O. (2018) Systematyzatsiia ozdoblennia molodizhnogo zhinochoho odiahu z dzhyynsovykh tkanyh [Systematization of decoration of youth women's clothing from denim fabrics]. Tekhnolohii ta dyzain – Technology and design. Kyiv. 2(27). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/td_2018_2_3. [in Ukrainian].
17. Lazarchuk, M. A., Kulakova, M. O., Khynevych, R. V. (2018) Rozrobka klasyfikatsii riznovydiv ploskoho ozdoblennia odiahu ta tekstylnykh vyrobiv [Development of classification of flat decoration types of clothes and textile products]. Naukovi rozrobky molodi na suchasnomu etapi : tezy dopovidei XVII Vseukr. nauk. konf. molodykh vchenykh ta studentiv (Kyiv, 26-27 kvit. 2018 r.) Kyiv, KNUITD. T. 1 : Suchasni materialy i tekhnolohii vyrobnytstva vyrobiv shyrokooho vzhytku ta spetsialnoho pryznachennia. 119-120. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/11194> [in Ukrainian].
18. Yakovleva, V. A., Vovchenko, O. O. (2019) Tekhnolohiia petrykivskoho rozpysu: suchasni tendentsii: navchalno-metodychnyi posibnyk. [Technology of Petrykivka painting: modern tendencies: textbook]. Kryvyi Rih : ZVO «KDPU». [in Ukrainian].
19. Ukrainky [Ukrainian women] : URL: <https://ukrainky.com.ua/horosha-ideya-proyekt-z-kartyn-ukrayinskykh-hudozhnykiv-yaki-mozhna-rozpysuvaty-vlasnoruch/> [in Ukrainian].
20. Top-50 ukrainskykh vyrobnykiv. Rezultaty reitynhu naiuliublenishykh brendiv [Top 50 Ukrainian manufacturers. The results of the ranking of the most popular brands]. URL: <https://mc.today/rejting-ukrayinskih-virobnikiv-50-najulyublenishih-brendiv-yaki-stvoryuyut-kruti-rechi-na-kozhen-den/> . [in Ukrainian].
21. Polkovnychenko, S. O., Korovinchenko, M. S. (2021) Otsinka suchnoho stanu rozvytku rynku odiahu v Ukraini [Assessment of the current state development of the clothing market in Ukraine]. Efektyvna ekonomika – Efficient economy. Chernihiv. 6. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2021/87.pdf [in Ukrainian].
22. Trendy-u. Modnye dzhyynsy y dzhyynsovaia odezhda osen-zyma 2021-2022 [Trendy. Fashionable jeans and denim clothing autumn-winter 2021-2022]. URL: <https://trendy-u.com/modnye-tendencii/jensy-platya-kurtki-yubki-osen-zima-2021-2022/> [in Russian].